

חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון), תשי"ב—1952 *

1. משמעותו של כל מונח בחוק זה — כמשמעותו בחוק הנכים (תגמולים ושיקום), תש"ט—1949 (להלן — החוק העיקרי); וחוק זה ייקרא עם החוק העיקרי כאחד, אם אין כוונה אחרת משתמעת מגופו של ענין. פירושים
2. סעיף 1 לחוק העיקרי יתוקן כך : תיקון
סעיף 1
- (א) בהגדרה „בן משפחה” —
- (1) במקום פסקה (ג) תבוא פסקה זו :
- „(ג) הורה, ובכלל זה הורה חורג והורה מאמץ, שאין לו זולת הנכה, יותר משני ילדים העומדים ברשות עצמם והוא אחד מאלה :
- (1) אב נצרך שטרם מלאו לו חמישים שנה ;
- (2) אב שמלאו לו חמישים שנה, ואין לו הכנסה מספקת למחייתו ;
- (3) אם שאין לה הכנסה מספקת למחייתה ;”
- (2) בפסקה (ד), בשורה השניה, במקום המלים „אח שמלאו לו שמונה עשרה שנה” יבואו המלים „אח העומד ברשות עצמו” ;
- (ב) אחרי ההגדרה „נצרך” יבואו הגדרות אלה :
- „עומד ברשות עצמו” פירושו — אדם שמלאו לו שמונה עשרה שנה ואיננו נצרך ;
- „אדם שאינו מסוגל להשתכר למחייתו” פירושו — אדם שאינו מסוגל להשתכר למחייתו מחמת גילו או מחלתו או ליקויו הגופני או השכלי, וכן אדם שהוכר, לפי כללים שייקבעו בתקנות, כבלתי מסוגל להשתכר למחייתו ;
- „הכנסה מספקת למחיית אדם” פירושו — הכנסה שהוכרה כמספקת למחייתו של אדם והתלויים בו, לפי כללים שייקבעו בתקנות.”
3. (א) סעיף 4 לחוק העיקרי יתוקן כך : תיקון
סעיף 4
- (1) בסעיף קטן (א), במקום המלים „חמש לירות” יבואו המלים „עשר לירות” ;
- (2) בסעיף קטן (ב), במקום המלים „שבע לירות” יבואו המלים „ארבע עשרה לירות”.
- (ב) הוראות סעיף קטן (א) לא יחולו לגבי חייל משוחרר, שקיבל הענקה לפי סעיף 4 לחוק העיקרי לפני תחילת תקפו של חוק זה.
4. סעיף 5 לחוק העיקרי יתוקן כך : תיקון
סעיף 5
- (א) בפסקה (1) במקום המלים „שתים עשרה לירות” יבואו המלים „עשרים ושבע לירות” ;
- (ב) בסופה של פסקה (2) ייוספו המלים „וארבע לירות לחודש — בעד כל ילד” ;

* נתקבל בכנסת ביום כ"ב באב תשי"ב (18 באוגוסט 1952) ; הצעת החוק ודברי הסבר נתפרסמו בהצעות חוק 115 מיום י"ב באייר תשי"ב (7.5.52), עמ' 200.
¹ ספר החוקים 25 מיום כ"א באולול תש"ט (15.9.49), עמ' 278.

(ג) בסופה של פסקה (3) ייוספו המלים :

„אולם אם היה לנכה הורה מלידה הורה חורג או מאמץ, שניהם בני מין אחד, לא ישולם תגמול אלא בעד ההורה שקצין התגמולים יחליט עליו, לאחר ששוכנע שמחסורו היה על הנכה סמוך לתחילת שירותו“.

5. אחרי סעיף 6 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה :

תוספת
סעיף 6א.

6א. (א) נכה שדרגת נכותו אינה פחותה מ־35% והוא מחוסר פרנסה, ישולמו לו כל עוד הוא מחוסר פרנסה תגמולים בשיעור שיקבע קצין התגמולים, ושלא יפחת מהשיעור שנקבע בסעיף 6 ולא יעלה על שיעור התגמולים שהיה מקבל אותו נכה אלו היתה דרגת נכותו 100%. נכה כאמור שדרגת נכותו פחותה מ־50% יהיו רואים אותו, לצורך סעיף זה, כאלו דרגת נכותו היא 50%.

..תנסול
למחוסר פרנסה

(ב) „נכה מחוסר פרנסה“ הוא נכה שאין לו הכנסה מכל מקור שהוא, פרט לתגמולים לפי חוק זה, ושהוכיח לקצין התגמולים, לפי כללים שייקבעו בתקנות, כי הוא עשה את כל אשר ביכלתו, כדי לקבל הכנסה כאמור“.

תיקון
סעיף 7

6. בסעיף 7 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (א) יבוא סעיף קטן זה :

„(אא) היה נכה בעל דרגת נכות מיוחדת זקוק, מחמת נכותו זו, לטיפול אישי רצוף ואין הוא מקבלו על חשבון המדינה, רשאי קצין התגמולים להורות, כי ישולמו לאותו נכה, כל עוד הוא זקוק לטיפול כאמור, תגמולים מיוחדים בשיעור גבוה משנקבע בסעיף קטן (א), ובלבד שלא יעלה על סכום השכר החדשי הממוצע שמקובל לשלם במקום מגוריו של הנכה לאדם המועבד בטיפול כזה“.

תיקון
סעיף 12

7. בסעיף 12 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (א) יבוא סעיף קטן זה :

„(אא) קצין תגמולים רשאי, בתנאים שייקבעו בתקנות, לערער לפני ועדה רפואית עליונה על כל החלטה של ועדה רפואית“.

תיקון
סעיף 13

8. בסעיף 13 לחוק העיקרי, אחרי סעיף קטן (ד) יבוא סעיף קטן זה :

„(ה) נכה שלא גבה תגמול או הענקה תוך שנה מיום התשלום או תוך שמונה עשר חודש מיום תחילת תקפו של חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון), תשי״ב—1952, הכל לפי התאריך המאוחר יותר — תפקע זכותו לקבלם, אלא אם הורה קצין תגמולים הוראה אחרת“.

תוספת
סעיף 16א

9. אחרי סעיף 16 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה :

16א. הזכות להגיש בקשה, כאמור בסעיף 16, מתיישנת במועד המאוחר משלושה אלה :

„התישנות
תביעות

(1) כתום שתי שנים מהיום שבו לקה החייל המשוחרר בנכות המזכה אותו בהענקה או בתגמול שהוא מבקשו ;

(2) כתום שתי שנים מיום שחרורו של החייל משירותו הצבאי ;

(3) כתום שנה מיום תחילת תקפו של חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון), תשי״ב—1952“.

10. בסעיף 17 (א) לחוק העיקרי תוחלף הנקודה שבסופו בפסיק, ואחריו יבוא המלים : „אולם רשאית הועדה להאריך לו את מועד הערעור לתקופה נוספת שלא תעלה על ארבעה עשר יום“.

11. אחרי סעיף 17 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה :

17א. קצין תגמולים רשאי לתת החלטה חדשה בכל בקשה, אף אם ניתנה בה כבר החלטה סופית לפי סעיף 17, אם הוכח, כי ההחלטה הושגה על ידי מעשה או חדלה המהווים עבירה פלילית, או אם נתגלה על סמך ראיות חדשות שלא היו בפני נותן ההחלטה הקודמת, כי אותה החלטה בטעות יסודה.”

„החלטות
חדשות

12. במקום סעיף 18 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה :

18. (א) בסעיף זה —

„הכנסה“ פירושו — הכנסה מכל מקור שהוא, פרט לתגמולים לפי חוק זה ;

„תקופת חשבון“ פירושו — תקופה של ששה חדשים מיום 1 באפריל עד יום 30 בספטמבר או מיום 1 באוקטובר עד יום 30 במרס ;
„הסכום הקובע“ בתקופת חשבון מסויימת, פירושו —

(1) לגבי נכה שעיקר הכנסתו באותה תקופה היא משכורת או שכר המשתלמים לעובד על ידי מעבידו — סכום התגמולים שהיו מגיעים לפי סעיף 5 לחייל משוחרר שדרגת נכותו 100% ושהרכב משפחתו כהרכב משפחת הנכה ;

(2) לגבי נכה אחר — סכום התגמולים שהיו מגיעים לפי סעיף 6 לחייל משוחרר שדרגת נכותו היא 75% ושהרכב משפחתו כהרכב משפחת הנכה.

(ב) נכה שהכנסתו החדשית בתקופת חשבון מסויימת עלתה בממוצע על הסכום הקובע לגבי אותו נכה, יופחתו תגמוליו בכל חודש של תקופת החשבון שלאחר התקופה האמורה בסכום השווה ל-90% מההפרש שבין הכנסתו האמורה ובין הסכום הקובע, ובלבד שסכום ההפחתה לא יעלה על 75% מהתגמולים שהיו מגיעים לו, אלמלא הוראות סעיף זה.

(ג) נכה חייב למסור מדי פעם בפעם לקצין תגמולים פרטים על הכנסתו בצורת דין וחשבון חדשי או בכל צורה אחרת, הכל כפי שידרוש קצין התגמולים בהודעה בכתב ובמועד שייקבע בהודעה, כאמור.

(ד) קצין תגמולים רשאי להורות, כי תגמוליו של הנכה יופחתו תוך תקופת חשבון מסויימת כמפרעה על חשבון ההפחתה שיש לעשותה בתקופת החשבון שלאחריה, כאמור בסעיף קטן (ב), ובלבד שסכום ההפחתה הזמנית לא יעלה —

(1) לגבי נכה שמילא חובתו לפי סעיף קטן (ג) — על סכום ההפחתה, שתחושב לפי הפרטים שמסר, כאמור, בדבר הכנסתו ;
(2) לגבי נכה שלא מילא את חובתו האמורה — על 75% מהתגמולים שהיו מגיעים לו, אלמלא הוראות סעיף זה.”

13. אחרי סעיף 18 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה :

תוספת
סעיף 18א.

18א. (א) חייל משוחרר הזכאי, בשל נכות שלקה בה, להענקה או לתגמולים לפי חוק זה, והוא זכאי, בשל המחלה, החבלה או החמרת המחלה, שכתוצאה מהן לקה באותה נכות, גם לפיצויים לפי חוק אחר, יחולו עליו הוראות אלה :

„תשלומים
לפי חוק זה
ופיצויים לפי
חוק אחר

(1) הוא רשאי לנקוט צעדים משפטיים כדי לזכות בהענקה או בתגמולים לפי חוק זה וכן בפיצויים לפי החוק האחר, אך לא יגבה פיצויים לפי החוק האחר והענקה או תגמולים לפי חוק זה כאחד ;

(2) שולמו לו הענקה או תגמולים לפי חוק זה, זכאית המדינה להיות מפוצה בעד תשלומים אלה, מידי האדם שעליו מוטלת החובה לשלם לו פיצויים לפי החוק האחר, עד לסכום אותם הפיצויים ;

(3) שולמו לו פיצויים לפי החוק האחר, לא יחולו עליו שאר הסעיפים של חוק זה, אלא במידה שקצין תגמולים יראה לנכון.

(ב) בסעיף זה, „פיצויים לפי חוק אחר” פירושו — פיצויים על נזקים אזרחיים או פיצויים לפי פקודת הפיצויים לעובדים, 1947 י.

תוספת
סעיף 19

14. במקום סעיף 19 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה :

19. (א) קצין תגמולים רשאי להורות בכל עת על בדיקתו מחדש של נכה.

„בדיקות
תרשות

(ב) קצין תגמולים חייב, לפי דרישת נכה, להורות על בדיקתו מחדש, אם עברו לפחות ששה חדשים מיום קביעת דרגת נכותו לאחרונה. (ג) הורה קצין תגמולים על בדיקתו מחדש של נכה, יהיה הנכה חייב להתייצב, בזמן ובמקום שנקבע לפי ההוראה, בפני ועדה רפואית ולהיבדק כל בדיקה שתידרש לשם קביעת דרגת נכותו מחדש.

(ד) הורה קצין תגמולים על בדיקתו מחדש של נכה, והנכה לא מילא חובה מן החובות המוטלות עליו לפי סעיף קטן (ג), ומיום קביעת דרגת נכותו לאחרונה ועד מועד בדיקתו החדשה עברו לפחות ששה חדשים — רשאי קצין תגמולים להורות על הפחתת תגמוליו עד אשר ימלא אותה חובה.

(ה) הוצאות של בדיקה שקצין תגמולים הורה עליה לפי סעיף קטן (ב) יהיו על הנכה, אלא אם הורה קצין התגמולים הוראה אחרת או אם קבעה הבדיקה כי חל שינוי בדרגת נכותו ; היו הוצאות על הנכה, רשאי קצין תגמולים לראותם ככספים שסעיף 13 (ד) חל עליהם.”

תוספת
סעיף 19א.

15. אחרי סעיף 19 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה :

19א. (א) נכה המקבל תגמולים לפי חוק זה, וועדה רפואית או ועדה רפואית עליונה קבעה לו מחדש דרגת נכות פחותה מ־50%, וכן נכה

„שינוי יסודי
בדרגת הנכות

¹ ע”ר מס’ 1604 מיום 18.8.47, תוס’ 1, עמ’ 168.

שקיבל הענקה לפי סעיף 4, וועדה כאמור קבעה לו מחדש דרגת נכות של 50% ומעלה (לשתי הדרגות ייקרא בסעיף זה — הדרגה החדשה), יחולו עליו הוראות אלה:

(1) היתה הדרגה החדשה פחותה מ-50% — תפקע מיום תחילת דרגתו החדשה זכותו של הנכה לקבל תגמולים, ובמקום תשולם לו הענקה בהתאם לדרגתו החדשה, כאמור בסעיף 4; ואם שולמו לו תגמולים לחשבון הזמן שלאחר יום תחילת דרגתו החדשה, ייוקפו התגמולים האלה על חשבון ההענקה;

(2) היתה הדרגה החדשה 50% או למעלה מזה — ישולמו לו מיום תחילת דרגתו החדשה תגמולים חדשיים לפי אותה דרגה; עלתה ההענקה שקיבל על סך כל התגמולים המשוערים בעד התקופה שלפני יום תחילת דרגתו החדשה, יראו את ההפרש ככספים שסעיף 13 (ד) חל עליהם.

(ב) בסעיף זה, „תגמול משוער” פירושו — התגמול שהיה מגיע לנכה שדרגת נכותו פחותה מ-50%, אילו חל סעיף 6 גם על נכה בעל דרגת נכות כזו.”

16. בסעיף 21 (ב) לחוק העיקרי תוחלף הנקודה שבסופו בפסיק ואחריו יבואו המלים: „לרבות הסתמכות, בשאלה רפואית, על חוות דעת של ועדה רפואית או ועדה רפואית עליונה, שתינתן לפי דרישת קצין תגמולים או ועדת ערעור.”

תיסוף
סעיף 21

17. במקום סעיף 24 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה:

החלפת
סעיף 24

24. (א) קיבל נכה, בין לפני תחילת תקפו של חוק הנכים (תגמולים ושיקום) (תיקון), תשי”ב—1952, ובין לאחר מכן, מילווה שיקום מאוצר המדינה או בערבות המדינה או מקרן שהמדינה ערבה להפסדיה, רשאי קצין תגמולים —

„סילוק
מילווה
שיקום

(1) לגבי נכה שסעיף 4 חל עליו — לזקוף מילווה זה על חשבון ההענקה שהנכה זכאי לה לפי אותו סעיף;

(2) לגבי נכה הזכאי לתגמולים — להורות שיעכבו מתגמוליו החדשיים חלק שאינו עולה על שליש מהם עד שהמילווה יסולק במלואו.

(ב) „מילווה שיקום” פירושו בסעיף זה — מילווה שקצין תגמולים משוכנע בו שניתן למטרת שיקום.”

18. אחרי סעיף 25 לחוק העיקרי יבוא סעיף זה:

הוספת
סעיף 25א.

25א (א) ועדה, שאופן הרכבתה וסמכויותיה ייקבעו בתקנות, תעניק לכל נכה, שדרגת נכותו היא 35% או יותר, סמל מיוחד (להלן—סמל הנכים), וכן רשאית הועדה להעניק את הסמל לנכה שדרגת נכותו פחותה מ-35% אך אינה פחותה מ-20%, אם היא סבורה, כי הוא זכאי לסמל מחמת סוג נכותו. מקבל הסמל רשאי לענדו כל עוד הוא נכה כאמור.

„סמל הנכים

(ב) צורת סמל הנכים, ממדיו ודרכי הענקתו, ההוראות בדבר ייצורו, בדבר המסחר וכל שימוש אחר בו ובדבר האופן שבו יחזיר את הסמל מי שפקעה זכותו לענדו — ייקבעו בתקנות.”

19. סעיף 26 לחוק העיקרי יתוקן כך :

(א) סעיף קטן (ג) יסומן כסעיף קטן (ד) ;

(ב) אחרי סעיף קטן (ב) יבוא סעיף קטן זה :

„(ג) אדם שענד את סמל הנכים, או סמל הדומה לו עד כדי להטעות, ולא היה רשאי לענודו, או שעשה בהם כל דבר אחר שלא הותר לעשותו, דינו — מאסר עד ששה חדשים או קנס עד מאה וחמישים לירות או שני הענשים כאחד.“

20. סעיף 27 לחוק העיקרי יתוקן כך :

(א) בסעיף קטן (א) אחרי המלים „בחבלה שנחבל“ ייוספו המלים „או במחלה שהחמירה“.

(ב) בסעיף קטן (ג) במקום המלים „מכשירים רפואיים ואברים מלאכותיים“ יבואו המלים: „מכשירים רפואיים, תותבות, מכשירים אורטופדיים, מכשירי תנועה לקיטעים ולמשותקים וכלבי נחיה לעיוורים והשתתפות בהוצאות החזקתם של כל אלה.“

21. בסעיף 28 (א) לחוק העיקרי, בפסקות (4) ו(5), במקום המלים „מתן מילות“ יבואו המלים „מתן מילות וערבויות“.

22. תקפו של חוק זה מיום ג' בטבת תשי"ב (1 בינואר 1952).

דוד בן-גוריון
שר הבטחון

דוד בן-גוריון
ראש הממשלה

יוסף שפרינצק
יושב ראש הכנסת
ממלא מקום נשיא המדינה

מספר 60

חוק משפחות חיילים שנספו במערכה (תגמולים ושיקום)
(תיקון), תשי"ב — 1952 *

1. משמעותו של כל מונח בחוק זה — כמשמעותו בחוק משפחות חיילים שנספו במע- פירושים רכה (תגמולים ושיקום), תשי"ב—1950 : (להלן — החוק העיקרי) ; וחוק זה ייקרא עם החוק העיקרי כאחד, אם אין כוונה אחרת משתמעת מגופו של ענין.

2. סעיף 1 לחוק העיקרי יתוקן כך :

(א) אחרי ההגדרה „נספה“ יבואו הגדרות אלה :

„אדם שאינו מסוגל להשתכר למחיתו“ פירושו— אדם שאינו מסוגל להשתכר למחיתו מחמת גילו או מחלתו או ליקויו הגופני או השכלי, וכן אדם שהוכר, לפי כללים שייקבעו בתקנות, כבלתי מסוגל להשתכר למחיתו ;

* נתקבל בכנסת ביום כ"ב באב תשי"ב (19 באוגוסט 1952) ; הצעת החוק ודברי הסבר נחפרספו בהצעות חוק 118 מיום י"ב באייר תשי"ב (7.5.52), עמ' 210.
1 ספר החוקים 52 מיום ז' באב תשי"ו (21.7.50), עמ' 102.